

To conclude, we say, that educational system should not only be focused on teaching the language itself, but rather, it should also teach students how to think freely and logically. Therefore, debate approach teaching can bring a lot of benefits both for the teacher and students.

**НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ
ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ**

Т.В. Фунікова, канд. філол. наук, доц.

***Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»***

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4554195>

Невербальні засоби спілкування є предметом вивчення багатьох як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Наше дослідження присвячене насамперед аналізу наукових досягнень саме українських учених у цій галузі.

Так, дослідниця А. Слащук висвітлює сутність поняття невербальної комунікації та основні його визначення. Відповідно, важлива роль приділяється характеристиці правил, яким підпорядковується невербальна комунікація та основним проблемам, які виникають при інтерпретації невербального повідомлення. Акцентується увага на тому, що відкритим залишається питання про сутність самого поняття невербальної комунікації, адже у наш час вчені так і не прийшли до його єдиного визначення, а деякі вчені і взагалі звертаються лише до виділення складових частин невербальної комунікації. Автор робить спробу визначити поняття невербальної комунікації як складової мовної комунікації у системі мови, виділяє основні чинники, які становлять комунікативний процес; виокремлює основні підходи до визначення поняття невербальної комунікації; характеризує поняття еквівалентні поняттю «невербальна комунікація»; виділяє основні концепти невербальної комунікації; характеризує правила, яким підпорядковується невербальна комунікація та основні проблеми, які виникають при інтерпретації невербального повідомлення. Найвичерпнішим, на думку дослідниці, слід вважати визначення поняття невербальної комунікації як такого, що об'єднує концепти кінесики, проксемики, паралінгвістики і позначає усвідомлену або неусвідомлену комунікативну невербальну поведінку, що виявляється через рухи тіла, жести, вирази обличчя, дистанцію, розміщення тіла та просторову організацію, дотик та запах і такі аспекти голосової поведінки, як інтонація, якість голосу, та функціонує в безпосередньому спілкуванні і в текстовій комунікації

Науковець І. Підгородецька аналізує міжкультурну комунікацію, зокрема невербальний аспект, характеризує специфіку невербальних засобів комунікації в українській етнокультурі на тлі інших етнокультур. Визначає ключові проблеми теорії міжкультурної комунікації, її зв'язки з іншими науками. Автор розглядає невербальні й паралінгвальні засоби

комунікації. Головні результати дослідження засвідчують необхідність знання особливостей комунікативної поведінки представників різних етнокультурних спільнот для успішного ведення діалогу культур. Дослідниця зазначає, що українській невербальній поведінці притаманні такі властивості, як емоційність, швидкість і гучність мовлення, нечіткість кордонів комунікативних зон. Носії української етнокультури посідають проміжне місце між культурами Заходу та Сходу, що сприяє їхній здатності вести міжкультурний діалог на засадах толерантності, доброзичливості, поваги до чужих культурних традицій, норм і правил поведінки. Зазначені характеристики, зокрема, є необхідним складником професійної компетентності викладача, важливою умовою успішного навчання студентів, запорукою плідної міжкультурної співпраці. Праці вітчизняних учених присвячені також визначенню особливостей використання вербальних засобів носіями української етнокультури у процесі міжкультурної комунікації.

Інша дослідниця, А. С. Бушинська, аналізує невербальну поведінку українських політиків. У своїй статті автор визначає роль невербальних профілів поведінки політичних діячів. Науковець виявляє взаємозв'язки між особистісними особливостями політика та його невербальною поведінкою. Дослідниця наголошує на тому, що невербальні елементи поведінки є такими, що здатні підсилити сказане політиком, або знівелювати вербальну інформацію. Вони є важливим елементом іміджу політичного діяча. Невербальні прояви можна контролювати, але це вимагає посиленого самоконтролю і використання значного обсягу енергії. Той політик, який контролює невербальну поведінку, має значний вплив на громадян і здатний отримати їх підтримку, адже політики-харизматики сьогодні затребувані в українському суспільстві.

Отже, невербальні засоби комунікації є досить актуальною темою для подальшого дослідження і стають все частіше предметом вивчення не тільки зарубіжних, але й українських науковців у скопусі мовознавчих теорій та у дослідженні питань взаємодії лінгвальної та екстралінгвальної складових у мовній комунікації.